

Toneelhuis | Bosse Provoost en Ezra Veldhuis

P.U.L.S.

SUN-SET

In het begin was er slechts een vormeloze duisternis. Al eeuwenlang vertelt de mens zichzelf uiteenlopende verhalen over wat daarna kwam: het ontstaan van de wereld.

In *SUN-SET* trachten Ezra Veldhuis, Bosse Provoost en Oshin Albrecht te achterhalen hoe een 'kosmogonisch moment' kan worden verbeeld, het fragiele moment waarop 'niets' omslaat in 'iets'.

concept

Ezra Veldhuis, Bosse Provoost

creatie

**Bosse Provoost, Ezra Veldhuis,
Oshin Albrecht**

geluidsontwerp
Benjamin Cools

dramaturgie
Sébastien Hendrickx

uitvoering kostuum
**Kostuumatelier Toneelhuis:
Cindy Dierckx, Monique Van Hassel,
Kathleen Van Mechelen**

uitvoering decor
**Decoratelier Toneelhuis: Jan Palinckx,
Karl Schneider, Patrick Jacobs, Senne Suls,
Niels Antonissen, Jan Van Haute**

productieleiding
Celine van der Poel

technische productieleiding
Diederik Suykens

techniek

**Johan Vandeborn, Filip Van Berendoncks,
Friedemann Koch, Niels Antonissen, Sam
Geerts**

+ stage RITCS techniek: **Ruben Bongaerts,
Ferre Perdieu, Seppe Van Rampelbergh**

productie
Toneelhuis, Kraagsteen

coproductie
Playground (STUK & M, Leuven)

met de steun van
**Gouvernement, Kunstencentrum BUDA,
De School van Gaasbeek, KAAP,
Tax shelter maatregel van de Belgische
federale overheid,
Casa Kafka pictures - Isabelle Molhant
- Casa Kavka tax Shelter empowered by
Belfius**

met dank aan
**Geert Belpaeme, Jan Fedinger,
Niels Antonissen, Leontien Allemeersch**

De voorstelling is niet geschikt voor mensen met epilepsie, claustrofobie of angst voor het donker.

Eerst was er niets. Tot er plots in de donkere, kolkende massa een scheurtje licht ontstond waaruit langzaam maar zeker de wereld vloeide. Al vroeg weeft de mens verhalen om dat scharnierpunt tussen ‘niets’ en ‘iets’ te kunnen grijpen. Hoewel deze kosmogonieën doorheen de tijden verschillende gedaantes aannemen, spinnen hun bedenkers ze allen omheen een gemeenschappelijke factor: licht.

Laverend tussen installatie en performance, start *SUN-SET* als een ode aan *Eigenraum*, een donkergrijs beeldvlak dat de mens waarneemt bij de afwezigheid van licht. Langzaam ontstaat er in het hoofd van de toeschouwer een ware *Kopfokino*, een soort interne filmprojectie voor én door het brein. In zijn kleur- en vormenspel heeft dat veel weg van de filmexperimenten van Stan Brakhage uit de jaren zeventig. Ook hij waagde zich aan prachtige ontstaansmythes: *The fact is: the earth is falling into a well; the Sun is the top of the well, the blue sky the walls. The stars are reflections of the real stars behind the Sun.*

In een serie van verschillende ‘kosmogonische momenten’, vragen Ezra Veldhuis, Bosse Provoost en Oshin Albrecht zich net als Brakhage af: hoe kennen onze zintuigen betekenis toe aan een beeld? En welke consequenties heeft dat voor het speelvak van het theater? Via minimale ingrepen – het ruisen van een speaker, het richten van een spot, het vallen van een doek – doorprijkt *SUN-SET* het illusionisme van de black box. Gekende narratieven en structuren blijken niet meer wat ze voordien pretendeerden te zijn. Toch moeten we die revelaties niet interpreteren als een verlies: via eerder onzichtbare elementen, zoals de lichtdraden van een theaterspot, creëren de makers een ruimte voor steeds vernieuwde verwondering. In die oog-oefening belichten ze de ingenieuze mechanismen achter de theaterwereld zélf, en nodigen de toeschouwer uit om samen met hen de mogelijkheden van de zwarte doos af te tasten.

SUN-SET is het vervolg op de eerdere samenwerking van Provoost en Veldhuis in *Matisklo* (2018). Hun synergie van beeldende kunst en theater onderzoekt de eigenschappen van licht en de vermogens en grenzen van de verbeelding. Opgeroepen beelden vervagen, om zich daarna weer te ontplooien tot iets nieuws. In *SUN-SET* voegt performancekunstenaar Oshin Albrecht zich bij Veldhuis en Provoost, en lijmt ze de voorstelling subtiel aan elkaar. Op de duur laat ze de toeschouwer los, zodat die zich in alle fragiliteit open kan stellen voor nog onbekende verhalen.

Dagmar Dirckx

Researcher bij ARGOS centre for art and media

Toneelhuis werkt met subsidies van de stad Antwerpen en de Vlaamse Overheid.

Bosse Provoost (°1993, BE) is theatermaker en regisseur. In zijn werk gaat hij radicaal voor ‘een theater van zintuiglijke onderprikkeling’. Hij creëert composities van licht- en sfeerverschuivingen, maakt ritme met stiltes en laat half-menselijk aandoende figuren aantreden op scène. De afgelopen jaren maakte hij de voorstellingen *Herberg* (2015), *Moore Bacon!* (2016) en *The Act of Dying* (2017). In 2016 wonnen Bosse Provoost en Kobe Chielens de TAZ Jongtheaterprijs en werden ze in Het Debuut opgenomen met *Moore Bacon!*. Het recente *Matisklo* (2018), opgebouwd rond gedichten van Paul Celan en kostuums van Max Pairon, zoekt de limieten op van het uitspreekbare en afbeeldbare. Scenografie, spel, geluid, beweging en beeld staan op gelijke voet met elkaar. Carl De Strycker, hoofdredacteur van *Poëziekrant*: “Zelden beleefde ik zo’n bevreemdende theateravond, maar ook nooit eerder had ik het gevoel dat poëzie accurater op scène werd gebracht.”

Ezra Veldhuis (°1991, NL) is beeldend kunstenaar. Ze onderhoudt een hybride praktijk, waarin licht als materiaal en onderwerp centraal staat: ze maakt installaties met monumentale schilderijen, schildert films op pellicule en werkt, voornamelijk als scenograaf en lichtontwerper, mee aan performances en theatervoorstellingen. De afgelopen jaren creëerde ze het lichtontwerp en de scenografie van de voorstelling *Matisklo*, en exposeerde ze onder meer in Concertgebouw Brugge, MSK Gent, Plagia Rama in Brussel. Haar werk werd geselecteerd voor de KOMASK Prijs en de Grote Ernst Albertprijs, waarvoor ze een eervolle vermelding ontving.

“Stan Brakhage stelde dat mensen vooral op een ‘voorgescreven’ manier kijken. We zijn getraind om licht te zien als iets dat van objecten afketst, maar missen al te vaak de subtiele schakeringen en variaties die van licht uitgaan. We vergeten op deze manier dat iedere zintuiglijke waarneming een scheppende daad is en daarmee schakelen we ook onze verantwoordelijkheid voor onze eigen verbeelding uit. De films van Brakhage zijn een intense stortvloed aan kleuren en indrukken. Hij verkende de wereld door met extreme zooms te werken, met zijn camera door een kristallen asbak heen te filmen, of door filmrol te beschilderen en bekrassen.”

- Ezra Veldhuis

“Een kosmogonie is een verhaal over het moment waarop ‘niets’ omslaat naar ‘iets’, een verhaal over het ontstaan van de kosmos. Tijdens het maken van *SUN-SET* hebben we veel zo’n verhalen gelezen, en viel het ons op hoe licht daar steeds een prominente rol in inneemt. Zo wordt in het Oude Testament het licht niet één maar twee keer geschapen, wat sommige joodse mystici ertoe bracht om het eerste licht te interpreteren als de zelfschepping van God door een nog oudere, verborgen, dode god. Volgens sommige Inuït-verhalen is het dan weer zo dat de mens blind en onsterfelijk in het donker rondkroop, tot met de komst van het licht ook de dood kwam. Onze relatie tot de werkelijkheid, onze verbeelding bij de dood, verlossing en goddelijkheid, de verhalen die we bedenken om het onverklaarbare een plek te geven, lijken fundamenteel verstrengeld met de manier waarop we licht ervaren.”

- Bosse Provoost

“In *SUN-SET* praat ik in raadsels. Hele en halve waarheden worden aan elkaar geregen. Als een soort gids begeleid ik de toeschouwer in ruimten waar we kijken naar wat zich onthult in de leegte. Hoe moeten we ons ‘het niets’ voorstellen? De theaterzaal als universum met een gapend gat naar de tribune toe. Omgekeerd en binnenste-buiten gedraaid. Om het met de woorden van Ernst Bloch te zeggen in *Traces, The Reverse of Things*: ‘The stars twinkle above the polar ice; do they really twinkle, and as stars?’.”

- Oshin Albrecht